

ALTIN PALMIYE**Cannes'da yaratıcılık kazandı**

Yılmaz Güney-Şerif Gören'in "Yol"undan 32 yıl sonra, Nuri Bilge Ceylan da, "Kış Uykusu" gibi herkesin hayran kaldığı, kusursuza yakın biçime ve incelik içeriğiyle alkışlandığı bir olgunluk dönemi filmiyle Altın Palmiye'ye erişiyordu. "Kış Uykusu" da incelikli bir politik sinema örneği. **MEHMET BASUTÇU**
■ 17. Sayfada

67. Cannes Film Festivali, Türk sinemasına 32 yıl sonra ikinci Altın Palmiye'yi getirdi

Yaratıcı sinemasının zaferi

► Yılmaz Güney-Şerif Gören'in "Yol"undan 32 yıl sonra, Nuri Bilge Ceylan da, "Kış Uykusu" gibi herkesin hayran kaldığı, kusursuz yakın biçimi ve incelikli içeriğiyle alışıldığı bir olgunluk dönemi filmiyle Altın Palmiye'ye erişiyordu.

MEHMET BASUTÇU

CANNES - Jean-Luc Godard Cannes'a gelmediği gibi, kendisine verilecek olası bir ödülü de önceden reddetmişti. "Festivalin bana ihtiyacı var, benim festivallere ihtiyacım yok!" diye özetlenebilecek kibirli provokatif tavır, yaratıcı sinemasının yenilikçi denemelerine önem veren jüriyi etkilemedi...

Nuri Bilge Ceylan, bu yıl da Cannes'dan eli boş dönmeyeceğini biliyordu. İçin için, ödül listesinin üst başına çıkarmayı da düşünüyordu herhalde, ama içtenlikle söylediği gibi, Altın Palmiye alabileceğini pek tahmin etmiyordu. En azından, dış kırklığı yaşamamak için tahmin etmek istemiyordu belki de...

Jüri, yeni Türk sinemasının en tutarı, en yetenekli adını, hele hele "Kış Uykusu" gibi herkesin hayran kaldığı, kusursuz yakın biçimi ve incelikli içeriğiyle alışıldığı bir olgunluk dönemi filmiyle alt sınırları itemedi...

Xavier Dolan, Altın Palmiye'yi açık açık düşlediğini saklamıyordu ama, adayların en kıdemli ustasıyla aynı palmiyenin dallarını paylaşmaktan da gurur duyduğu belliydi. Temelde aynı tutkuyu paylaşmıyorlar mıydı zaten Godard'la?

Günümüz sinemasının dehışı, 25 yaşına varmadan gerçekleştirdiği 5 filmle Cannes'dan Venedik'e en önemli festivallerde yarışan Xavier Dolan, hedefin her zaman çok yukarılarda, düşünemeyeceğiniz yükseklikte olması gerektiğini savunurken tutkusunu, gözyaşları içinde, "Sinema insanları anlamak, sevmek demektir ve seçircinin de bizi sevmesini beklemektir" diyerek, özetliyordu.

Yerleşik dili kırkarmak...

Aneak, o kendisini sevmesini dilediği seçircinin "alışık olduğu" varsayılan sinema dilini pek umursamadan, tıpkı Ceylan gibi, kendi anlatım biçimini, inatla, müthiş bir enerjiyle geliştiriyor ve Godard usta gibi, döneminin yerleşik anlatım dilini kırarak sinemayı sorgulayan "Mommy" ile seçircisinin peşini hafırlarca, belki de yıllarca bırakmayacak kadar çarpıcı, son derece özgün bir film imzalayıyordu.

Gilles Jacob devrederken...

Aslında Cannes çilgin düşlerin, yüksek çitelerin festivali değil midir? "Cannes olmasaydı ben de olmazdım" diyen Jane Campion çok haklı. Festivalin yol haritasını 36 yıl boyunca belirleyen, sanat çizgisinden ödün vermeden değişen dünyaya ayak uydurmayı başaran ve artık görevini devreden Gilles Jacob'un (Jean-Luc Godard'ın yaşadığı) kapanış töreninde ayakta uzun uzun alkışlanması, Cannes'ın sanat sinemasına verdiği desteğin önemini vurgu-

lamaktaydı.

Cannes Festivali olmasa, hangi yapımcı, hangi dağıtıcı geçen yıl Altın Palmiye alan 3 saatlik "Adèle'in Yaşamı"nın ya da 196 dakikalık "Kış Uykusu"nun kurgusuna karşın durabilirdi? Yönetmenin, filmin içeriği ve biçimiyle uyum içinde olacak uzunlukla bir yapıt gerçekleştirme özgürlüğüne saygı gösterirdi?

32 yıl sonraki durum...

1982, Yılmaz Güney'in Costa Gavras ile Altın Palmiye'yi paylaşarak Türk sinemasını ilk kez en üst sraya çıkardığı yıldır. O günlerde festivali 4. kez izleyen genç bir sinemasever olarak "Yol"u nasıl çoklu ve heyecanlı alkışladığımızı, sadece politik nedenlerle değil, biçimsel nedenlerle de ötdülendirdiğini savundugumu çok iyi hatırlıyorum.

Bir oranda haksızdım kuşkusuz. "Yol" nasil, ne Yılmaz Güney'in ne de Şerif Gören'in tek başına gerçekleştirdiği bir film sayılmazsa, Altın Palmiye'yi "Missing" ile paylaşması da, o dönemde filmlerin politik içeriğine verilen önem işaret ediyordu.

Politik sinema...

Bugün, biçimsel olarak klasik ama sağlam sinema dilleri gerisinde, önemli toplumsal ve siyasal konulara başarıyla değinen Dardenne kardeşler, Ken Loach ve Abderrahmane Sissako'nun ödül alamamaları, faklı bir yaklaşımı, belki de bir dönüşümü işaret ediyor.

Politik sinema artık belirli bir düşünceyi savunarak kolayca anlaşılabilir hazırlar bir mesaj veremeyi hedefleyen filmlerin çok öteleminde; insanlığını anlamaya, derinlemesine sorgulamaya ve tavrı almadan betimlemeye çalışıyor. Bu bağlamda "Kış Uykusu" da incelikli bir politik sinema örneği.

- ✓ 1995- "Koza", Cannes Film Festivali Uluslararası Kısa Film Yarışması'na katıldı.
- ✓ 1998- "Kasaba", 17. İstanbul Film Festivali'nde FIPRESCI Ödülü; Berlin Film Festivali'nde Caligari Ödülü; ertesi yıl Köln Film Festivali'nde En İyi Film ve En İyi Görüntü Yönetmeni ödülleri aldı.
- ✓ 1999- "Mayıs Sıkıntısı", 21. SIYAD Türk Sineması Ödülleri'nde En İyi Yönetmen ve En İyi Film; 36. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülleri getirdi. 2000'de 19. İstanbul Film Festivali'nde Altın Lale ve FIPRESCI ödülleri aldı.
- ✓ 2002/2003- "Uzak", 39. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yönetmen, En İyi Film, En İyi Senaryo ödülleri getirdi. 56. Cannes Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü'nü alırken Mehmet Emin Toprak ve Muzaffer Özdemir'e En İyi Erkek

- Oyuncu Ödülü'nü getirdi. 24. SIYAD Türk Sineması Ödülleri'nde En İyi Film, En İyi Yönetmen ve En İyi Görüntü Yönetmeni ödülleri sağladı. 22. İstanbul Film Festivali'nde En İyi Film ve FIPRESCI ödülleri aldı.
- ✓ 2006/2007- "İklimler", 59. Cannes Film Festivali'nde FIPRESCI Ödülü alırken 43. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yönetmen, 26. İstanbul Film Festivali'nde En İyi Film ödülleri kazandı.
- ✓ 2008- "Üç Maymun", 61. Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen Ödülü'nü getirdi. 41. SIYAD Ödülleri'nde En İyi Kurgu ve En İyi Yönetmen ödülleri aldı.
- ✓ 2011- "Bir Zamanlar Anadolu'da", 64. Cannes Film Festivali'nde Jüri Büyük Ödülü aldı.
- ✓ 2014- "Kış Uykusu", 67. Cannes Film Festivali'nde, FIPRESCI ödülünün ardından Altın Palmiye'ye değer görüldü.

Sinema dünyasından isimler, Nuri Bilge Ceylan'ın 'Kış Uykusu'yla Altın Palmiye kazanmasını değerlendirdi

'Bu ödüle Türkiye'nin ihtiyacı vardı'

ASLI ULUŞAHİN

Senaryosunu Yılmaz Güney'in yazdığı, Şerif Gören'in yönettiği "Yol" filmi, Türkiye'nin karanlık bir dönemde, 1982 yılında Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye değer bulunmuştu. Türkiye'de yine benzer bir karanlık hükümler, bu kez umudu Nuri Bilge Ceylan'ın "Kış Uykusu" filmi getirdi. Ödülü değerlendiren Atilla Dorsay, "Türk sineması, ülkede yaşanan tüm kötülüklere, sanat ve insan düşmanlığına, inanılmaz sömürüye karşı, yaşamın güzelliğini ve acısını sanat aracılığıyla dünyaya sunacak" diyor. "Yol" filminde rol alan, ancak dönem yasaklı olduğu için Cannes'a gidemeyen Tarkan Akan ise Nuri Bilge Ceylan'ın ödül alışını buruk bir mutlulukla izlediğini söylüyor.

'Sanat düşmanlığına karşı...'

Atilla Dorsay (Sinema Yazarı)

Bu yıl Cannes'da yarışan bir çok usta vardı ama şans bize güldü ve Altın Palmiye'yi aldı. Bu hem Nuri Bilge Ceylan'ın gitdiği olgunlaşan ve hele son dönemde büyük bir atılım yapan kendi sineması için, hem de dünyaya iyice açılmış yeni Türk sineması için önemli bir başarıdır. Ardi arkası gelecektir. Türk sineması dünyaya bilinen ve tanınan bir sinema olacaktır. Ülkede yaşanan tüm kötülüklere, sanat ve insan düşmanlığına, her alandaki inanılmaz sömürüye karşı ve belki bunlardan da beslenen, daha önemli mesajlar vererek ve bu toplumdaki yaşamının güzelliğini ve acısını birlikte, sanat aracılığıyla dünyaya sunarak...

'Kış Uykusu ayna tutuyor'

Azize Tan (İstanbul Film Festivali direktörü)

Bu film hepimize ayna tutuyor. Keşke hepimiz kendi doğamızı anlayabilmek için casur olmayı başarabilsek. Bu açıdan da "Kış Uykusu" insanın suratına, altına tokat gibi işleyen bir film. Nuri Bilge Ceylan kendini kilitli bir yönetmen. Tabii ödüller önemli, motivasyon kaynağı ama o Altın Palmiye'yi almaya da dünya sinema tarihine adını yazdırmış bir yönetmen.

'Muhteşem bir başarı'

Tarik Akan (Oyuncu)

Nuri Bilge Ceylan, ilk filminden itibaren muhteşem bir yönetmen olduğunu zaten ispat etmişti. Cannes Film Festivali'nde, Altın Palmiye dışında birçok ödül alan tek yönetmendi Türkiye'de. 1982 tarihinde ben de Şerif Gören'e gidemedik, ödülü yaşadığımız olduğu için Cannes'a gidemedik, ödülü Yılmaz Güney almıştı. Cannes'da o kırmızı halıda olmamak benim için büyük bir acıdır. Nuri Bilge Ceylan'ın ödül alışını bu duyularla izledim.

'Vicdan sahibi bir sanatçı'

Tunca Arslan (Sinema yazarı)

"Koza"dan beri Ceylan sinemasını yakından takip ediyorum ve bu başarının tesadüfî olmadığını, titiz, disiplinli, alçakgönüllü ve tertemiz bir çalışmayla ilmek ilmek örüldüğünü gayet iyi biliyorum. Ödül konuşmasında söyledikleriyle de vicdan sahibi ve cesur bir sanatçı olduğunu bir kez daha kanıtladı Ceylan. Böyle bir ödüle Nuri Bilge Ceylan'dan çok Türkiye'nin ihtiyacı vardı. Sonsuz teşekkürler.

'Başarısı kanıtlandı'

Vecdil Sayar (Sinema yazarı)

Yarışmada bu yıl yarışma filmlerin düzeyi yüksekti ama aralarında en iyisi gerçekten "Kış Uykusu" ydu. Dolayısıyla çok hak edilmiş bir ödül. Ödül listesinin tümüne katılmasam da bizim açımızdan büyük bir başarı. Cannes'da Türkiye sineması bir kez daha Avrupa'nın iddialı sinemalarından biri olduğunu kanıtladı.